

خارپوستان ایران مرکزی

کیوان خاکسار

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد قم k1khaksar@yahoo.com

چکیده

رسوبات دریایی الیگو - میوسن که در ایران مرکزی نهشته شده اند، سازند قم را تشکیل می دهند. این سازند محصول آخرین پیشروی دریا در ایران مرکزی است و بهترین رخنمون های آن در محدوده ارتفاعات مشرف بر شهر قم قرار دارد، وجود گسلها و چین خوردگی های بزرگ در این ارتفاعات موید حرکات پیچیده تکتونیکی در این منطقه است. اکثر چین خوردگی ها منطقه ایزوکلین هستند که باعث به وجود آمدن لایه هایی تقریباً عمودی در محدوده مورد بررسی شده اند. مطالعات حاضر برای شناسایی و رده بندی خارپوستان سازند قم انجام پذیرفته اند، خارپوستان از جمله مهمترین و فراوان ترین گروه های فسیلی موجود در این رسوبات و نمایانگر ارتباط این محیط با دریای آزاد ند. طی این مطالعات حداقل ۱۰۰ نمونه فسیلی مورد بررسی قرار گرفتند و از این میان در نهایت ۱۷ گونه شناسایی و رده بندی شدند. اکتینودرمها در بعضی از بخشها (A, C₁ و C₃) دارای بیشترین فراوانی می باشند، برای رده بندی نمونه های مورد بررسی، همزمان با استفاده از آخرین متدلوژی های موجود، رده بندی های کلاسیک نیز مورد توجه قرار گرفتند. همراه با نمونه های اخذ شده تعداد زیادی نمونه سنگی نیز جهت تهیه مقاطع نازک گرفته شدند که بررسی آنها کمک زیادی به تعیین سن دقیق خارپوستان کرد. مطالعه اکتینودرم های سازند قم دارای اهمیت فراوانی می باشد، زیرا در الیگو - میوسن دریای ایران مرکزی که آبراهه ای طویل را تشکیل می داده، در زمانهای طولانی دارای ارتباط و تاثیر پذیری از اقیانوس هند - آرام و دریای مدیترانه بوده است.

کلمات کلیدی: ایران مرکزی، الیگو - میوسن، سنگ آهک، خارپوستان

